

การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้ป่าชายเลน หมู่บ้านป่ายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
Utilization of Mangrove Tree Species in Pa Yang Village, Kalai Sub-district,
Takua Thung District, Phang Nga Province

นิติยา สังขนันท์¹ อิดารัตน์ คำล้อม¹ และ กาญจนา วรรณจิตร์¹
Nitiya Sangkhanan¹ Tidarat Kumlom¹ and Kanjana Wannachit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลน และกฎ ระเบียบ ในการใช้ประโยชน์ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคของประชาชนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลน หมู่บ้านป่ายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา โดยศึกษาประชากรทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จำนวน 180 ครัวเรือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนในด้านการสร้างที่อยู่อาศัยที่พบมากที่สุด คือ โปรงแดง (*Ceriops tagal*) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างที่อยู่อาศัยได้ครบทุกประเภท (เสาบ้าน เสาค้ำยัน จั่วบ้าน ไม้คาน สะพานทางเข้าบ้าน รั้วกันหน้าบ้าน (ใช้กันเด็กเล็ก)) การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนในการทำอุปกรณ์การประมงที่พบมากที่สุด คือ แสมดำ (*Avicennia officinalis*) นำมาใช้ในการทำไซดักปลา และคันเบ็ดตกปลา สำหรับกฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลน พบว่าประชาชนในหมู่บ้าน ทั้ง 180 ครัวเรือน ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ได้แก่ 1) บุคคลใดเข้าตัดไม้ป่าชายเลนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชนจะมีบทลงโทษปรับ 5,000 – 10,000 บาท และ 2) ห้ามคนต่างหมู่บ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ทุกชนิดในป่าชุมชน ส่วนปัญหา อุปสรรค ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 36.11

ABSTRACT

This research aims to study the utilization of mangrove tree species, rules and regulations, including with problems and obstacles of the utilization. All data were collected from 180 households living in village by questionnaires. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that the maximum utilized mangrove tree species were *Ceriops tagal*, which could be used for shelter constructions (pillar, pole, gable, beam, bridge, and barrier (for baby), including with *Avicennia officinalis* for making fish traps and fishing rods. All 180 households living in village could follow utilizations' rules and regulations of mangrove tree species at mean value of 4.00, which were 1) Cutting mangrove tree species without permission from committee of community forest would be fined 50,000 – 10,000 Baht, 2) People living in other villages were not allowed to utilize the community forest. The major problem and obstacle of the villager was lacking of updated news and information at 36.11%.

Key Words: utilization, public participation, mangrove forests

*Corresponding author; e-mail address: nitiya.skn@gmail.com

¹สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 83000

¹Environmental science Program, Faculty of Science and Technology, Phuket Rajabhat University 83000

คำนำ

ป่าชายเลน (mangrove forest) คือ กลุ่มสังคมพืชเขตร้อนหรือกึ่งเขตร้อนที่ขึ้นบริเวณชายฝั่งทะเล บริเวณปากแม่น้ำ เกาะต่างๆ มีน้ำทะเลท่วมถึง โดยวัดจากระดับน้ำทะเลที่ขึ้นสูงสุดและน้ำทะเลลดลงต่ำสุด ประกอบไปด้วยพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดที่ทนทานต่อน้ำเค็มซึ่งมีโกงกางเป็นพันธุ์ไม้หลักและไม้อื่นๆ ขึ้นปะปนอีกหลายชนิด เช่น ตะบูน ลำพู แสมทะเล โปรง ถั่วขาว ตาตุ่มทะเล เป็นต้น ป่าชายเลนเป็นที่อยู่ของสิ่งมีชีวิตหลายชนิดทั้งพืชและสัตว์ ป่าชายเลนจึงเป็นแหล่งที่ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ส่วนใหญ่ การพึ่งพิงทรัพยากรจากป่าชายเลน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ไม้และการจับสัตว์น้ำในป่าชายเลน พืชป่าชายเลนบางชนิดยังถูกนำมาทำอาหารและเป็นส่วนประกอบของยารักษาโรคได้อีกด้วย (วีระ, 2552)

มนุษย์คือผู้ที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนมากที่สุด รวมทั้งเป็นผู้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อป่าชายเลนมากที่สุดเช่นกัน มนุษย์ใช้ประโยชน์ป่าชายเลนทั้งในแง่ของผลผลิตทางตรง เช่น การใช้เนื้อไม้ ได้แก่ การนำมาเผาถ่าน ทำไม้ค้ำยัน เสาค้ำ เสาเข็ม สะพาน ส่วนประกอบต่างๆ ของบ้านเรือน และการใช้เครื่องมือทำอุปกรณ์ประมง การใช้ประโยชน์ทางอ้อมคือ ใช้เป็นพื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำชายฝั่ง ผลผลิตทางการประมง และเป็นฉากกำบังจากภัยธรรมชาติ (สรายุทธ และ รุ่งสุริยา, 2554)

ป่าชายเลนในเขตหมู่ที่ 10 บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มีเนื้อที่ป่าชายเลนทั้งหมดประมาณ 400 ไร่ และเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา พื้นที่ป่าชายเลนตำบลกะไหล มีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลคือ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 22 มีการแบ่งพื้นที่ป่าชายเลนในหมู่บ้านปายางออกเป็น 2 ประเภท คือ ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครองที่ถูกต้องตามกฎหมายจำนวน 300 ไร่ และป่าใช้สอย ได้แก่ ป่าชายเลนที่ชาวบ้านหรือชุมชนใช้ประโยชน์จำนวน 100 ไร่ มีครัวเรือนอาศัยอยู่ทั้งหมดจำนวน 180 ครัวเรือน โดยชุมชนมีการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนในพื้นที่ของป่าใช้สอย (100 ไร่) ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การทำเสาค้ำยัน เสาค้ำยัน สะพาน และอุปกรณ์ประมง ซึ่งส่วนใหญ่นำมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัยและอุปกรณ์ด้านการประมง ทั้งนี้ชาวบ้านมีกฎ ระเบียบการใช้ไม้ป่าชายเลน โดยมีการทำข้อตกลงกันภายในหมู่บ้าน เช่น ปริมาณไม้ที่ถูกตัดไปจากการใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ นั้นจะต้องมีการปลูกทดแทนขึ้นใหม่ เพื่อชดเชยปริมาณไม้ที่หายไป (สุรศักดิ์, สัมภาษณ์, 2560) ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนและกฎ ระเบียบ ในการนำไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ รวมถึงศึกษาปัญหา อุปสรรค ของประชาชนในการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนของหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเหมาะสมในด้านปริมาณ สัดส่วน ที่นำไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์และวิเคราะห์ผลที่อาจจะเกิดขึ้นกับระบบนิเวศป่าชายเลน หากมีการใช้ไม้ในป่าชายเลนที่ไม่เหมาะสมต้องมีแนวทางเพื่อการป้องกันและแก้ไขต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ ครัวเรือนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา 180 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 รูปแบบการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนของหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ตอนที่ 3 กฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่า

ชายเลนของหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา และตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรคในการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนของหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลและวิจารณ์

การศึกษาเรื่อง การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้ป่าชายเลน หมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา สามารถแบ่งผลการศึกษได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนของหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

1.1 การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนเพื่อการก่อสร้างที่อยู่อาศัย พบว่า มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำเสائبานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.33 คือ ตะบูนขาว (*Xylocarpus granatum*) เนื่องจากเป็นไม้ขนาดกลางที่มีความแข็งแรง ทนต่อการถูกแชอยู่ในน้ำทะเลเป็นเวลานาน มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำเสาค้ำยันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.56 คือ ถั่วขาว (*Bruguiera cylindrica*) เนื่องจากมีลักษณะตรง ไม่คดเคี้ยว และแข็งแรงทนทาน มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำจั่วบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.67 คือ โกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata*) เนื่องจากไม่มีลักษณะตรง มีความแข็งแรงและเหนียว และในพื้นที่ส่วนใหญ่หาต้นโกงกางใบเล็กได้ง่าย มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำไม้คานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.33 คือ ตะบูนดำ (*Xylocarpus moluccensis*) เนื่องจากมีเนื้อไม้แข็ง มีรสฝาด เหมาะแก่การทำไม้คาน เพราะปลวกจะไม่มากัดกินเนื้อไม้ มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำสะพานทางเข้าบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.22 คือ โปรงแดง (*Ceriops tagal*) เนื่องจากเนื้อไม้แข็งและยาว ลำต้นตรง และมีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำรั้วกันหน้าบ้าน (ใช้กันเด็กเล็ก) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.00 คือ ถั่วดำ (*Bruguiera parviflora*) เนื่องจากเป็นไม้ที่มีลักษณะตรง ผิวเรียบ ไม่ขรุขระ เหมาะที่จะรั้วกันเด็ก ไม่มีเสี้ยนไม้ (Figure 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณิชา (2557) พบว่า ประมาณร้อยละ 70 ของครัวเรือนทั้งหมด ได้นำไม้ป่าชายเลนมาใช้สำหรับสร้างบ้าน ทำสะพาน ชนิดไม้ที่นำมาใช้มี 5 ชนิด ได้แก่ โปรงแดง โกงกางใบเล็ก ตะบูนขาว ตะบูนดำ และถั่วขาว ชนิดที่นิยมใช้มากที่สุดคือ โปรงแดง และรองลงมาคือ โกงกางใบเล็ก

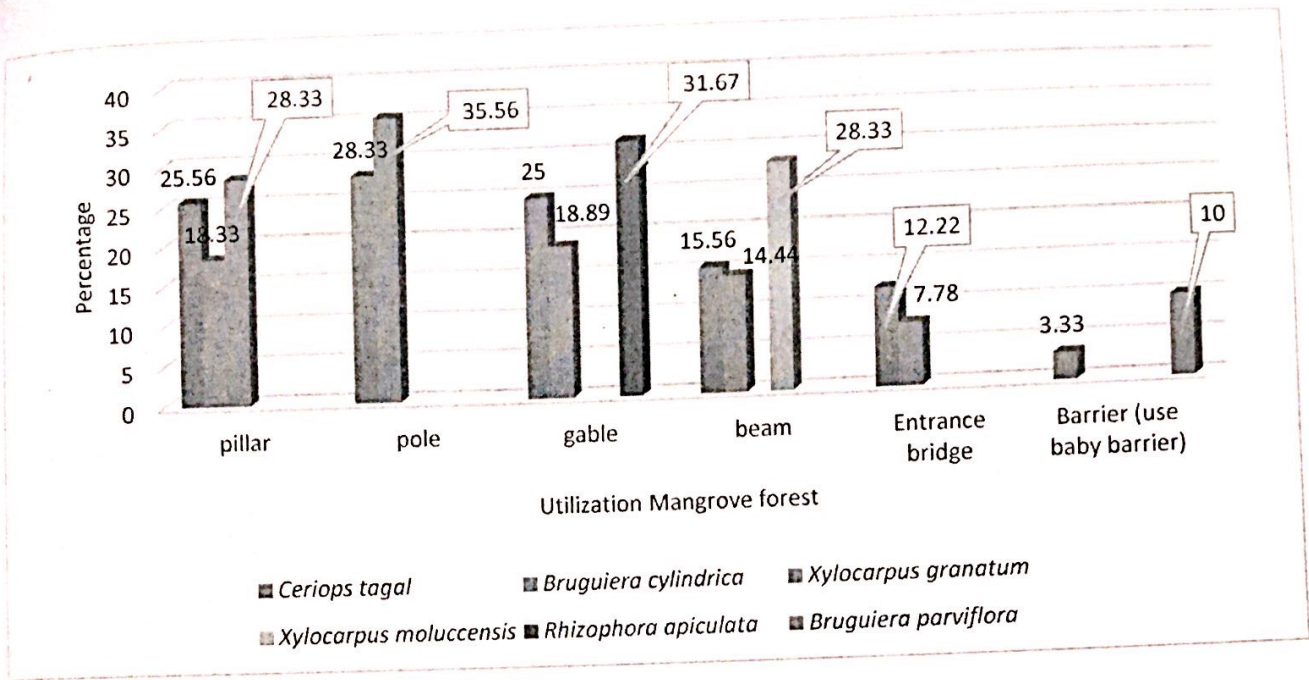

Figure 1 Show the utilization of mangrove trees in residential construction in Pa Yang Village, Takua Thung District, Phang Nga Province.

1.2 การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนเพื่อทำอุปกรณ์การประมง พบว่า นำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำไซดักปลามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.78 คือ แสมดำ (*Avicennia officinalis*) เนื่องจากเป็นไม้เนื้อแข็ง เหมาะที่จะแช่อยู่ในน้ำนานๆ และเมื่อมีการใช้ตะปูดอก เนื้อไม้จะไม่แตก มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำไซดักปู คิดเป็นร้อยละ 12.78 คือ โกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata*) เนื่องจากมีลักษณะลำต้นตรง แข็งแรง และหาได้ง่าย มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำคันเบ็ดตกปลา คิดเป็นร้อยละ 10.00 คือ แสมดำ เนื่องจากเนื้อไม้แข็ง แต่ถ้าต้นยังเล็กสามารถนำมาตัดให้โค้งงอได้ เหมาะสำหรับทำคันเบ็ด มีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำกระชัง คิดเป็นร้อยละ 3.89 คือ ตะบูนขาว (*Xylocarpus granatum*) (เนื่องจากเป็นไม้ขนาดกลาง แข็งแรง ทนทานต่อแดด ฝน ได้ดี และมีการนำพันธุ์ไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ในการทำเสาหลักเลี้ยงหอย คิดเป็นร้อยละ 5.00 คือ ลำต้นของเป้งทะเล (*Phoenix paludosa*) เนื่องจากเนื้อไม้มีลักษณะนุ่ม ไม่แข็งมาก ลำต้นตรง เหมาะที่จะให้หอยมาเกาะ แต่ถ้าเนื้อไม้แข็งไป หอยจะไม่สามารถเกาะติดได้ (Figure 2) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนภัส (2554) ที่พบว่า พืชที่นำมาใช้ประโยชน์มีถึง 10 ชนิด โดยมีการนำมาใช้ในการทำเครื่องมือด้านการประมง ชนิดที่มีการนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ แสม (*Avicennia sp.*)

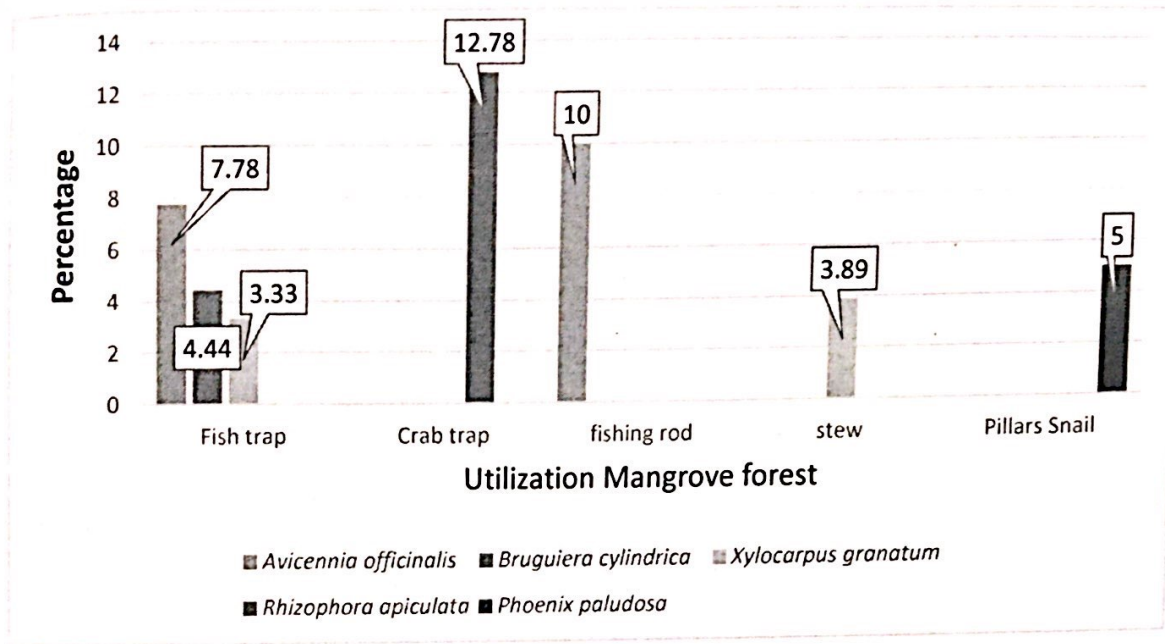

Figure 2 Show the utilization of mangrove trees to create fishing gear in village of Pa Yang, Takua Thung, Phang Nga.

2. ด้าน กฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนของหมู่บ้านป่ายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

ด้านกฎ ระเบียบ โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ย ซึ่งคิดได้จากการสำรวจจากการร่วมปฏิบัติของคนในชุมชนในด้านกฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลน ซึ่งมีระดับการปฏิบัติแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ 4 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ 3 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และ 1 หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย

ผลการศึกษาด้านกฎ ระเบียบ พบว่า 1. มีการใช้กฎ ระเบียบในการตัดต้นไม้ 1 ต้น จะต้องปลูกเพิ่มอีก 5 ต้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.53 ของระดับการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศารัตน์ นิตินา และนนนภัต (2560) พบว่า ส่วนใหญ่คนในชุมชนปฏิบัติเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับของชุมชน เช่น นำไม้มาสร้างบ้าน โดยการตัดไม้ 1 ต้น ต้องทำการปลูกทดแทน 5 ต้น เช่นกัน 2. ในการที่ให้บุคคลใดเข้าตัดไม้ป่าชายเลนโดยไม่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการป่าชุมชนมีบทลงโทษปรับ 5,000 -10,000 บาท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 ของระดับการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณิษฐา (2557) พบว่าประชาชนจะต้องมีการใช้กฎกติกาของชุมชนร่วมกัน ได้แก่ ในการตัดไม้จากป่าชายเลนเพื่อใช้สอยของชุมชน และ 3. ห้ามคนต่างหมู่บ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ทุกชนิดในป่าชุมชน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 ของระดับการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมาและละละเก็ดถวา (2559) พบว่า วิธีการจัดการป่าชุมชนเพื่อให้การจัดการป่าชุมชนได้ผลดีมีประสิทธิภาพนั้น ชุมชนจะต้องมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อห้ามขึ้นมามีบังคับใช้ร่วมกันภายในชุมชน (Table 1)

Table 1 Behavior of rules for use of mangrove trees.

Behavior of rules for use of mangrove trees	\bar{x}	S.D.
1. Cut 1 tree must be planted with 5 trees.	3.53	0.62
2. Any person who cut mangrove trees without permission community forest committee will be fined 5,000 -10,000 baht.	4.00	0.00
3. People living in other villages were not allowed to utilize the community forest.	4.00	0.00

หมายเหตุ

คะแนนเฉลี่ย 3.26 - 4.00 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมในกฎ ระเบียบการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ
 คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.25 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมในกฎ ระเบียบการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 1.76 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมในกฎ ระเบียบการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.75 หมายถึง ประชาชนมีพฤติกรรมในกฎ ระเบียบการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับไม่ปฏิบัติเลย

3. ด้านปัญหา อุปสรรคในการใช้ประโยชน์พันธุ์ไม้จากป่าชายเลนของหมู่บ้านป่ายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

การศึกษาพบว่ามีปัญหา อุปสรรค สามารถเรียงลำดับ 5 ลำดับได้ดังนี้ 1. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม คือ ไม่ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการประชุมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 36.11 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐติกานต์ (2558) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในด้านอื่น ได้แก่ ประชาชนไม่ได้รับรู้ข่าวสาร ความรู้เรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน 2. ด้านการสนับสนุน/งบประมาณคือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในการจัดกิจกรรมในการฟื้นฟูป่าชายเลน คิดเป็นร้อยละ 20.56 และ 3. ด้านการมีส่วนร่วม/เข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน คือ การไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมฟื้นฟูป่าชายเลน เช่น กิจกรรมปลูกป่าชายเลนที่จัดขึ้นเนื่องในวันที่ 12 สิงหาคม วันแม่แห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 18.33 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดารัตน์ นิติญา และนนภัส (2560) พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน เช่น กิจกรรมการปลูกป่าชายเลนที่จัดขึ้นเนื่องในวันที่ 12 สิงหาคม วันแม่แห่งชาติมากที่สุด (Table 2)

Table 2 Problem to utilization of mangrove forest in the village of Pa Yang

Problem to utilization of mangrove forest in the village of Pa Yang	Frequency	Percentage
1. The villager was lacking of updated news and information	65	36.11
2. There is no support from various agencies to organize mangrove rehabilitation activities.	37	20.56
3. You do not participate in mangrove rehabilitation on important days.	33	18.33

สรุป

การใช้ประโยชน์พื้นที่ไม้จากป่าชายเลนในด้านการสร้างที่อยู่อาศัยที่พบมากที่สุด คือ โปรงแดง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างที่อยู่อาศัยได้ครบทุกประเภท (เสาบ้าน เสาค้ำยัน จั่วบ้าน ไม้คาน สะพานทางเข้าบ้าน รั้วกันหน้าบ้าน (ใช้กันเด็กเล็ก)) การใช้ประโยชน์พื้นที่ไม้จากป่าชายเลนในการทำอุปกรณ์การประมงที่พบมากที่สุด คือ แสมดำ นำมาใช้ในการทำไซดักปลา และคันเบ็ดตกปลา สำหรับกฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์พื้นที่ไม้จากป่าชายเลน พบว่าประชาชนในหมู่บ้านทั้ง 180 ครัวเรือน ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ได้แก่ 1) บุคคลใดเข้าตัดไม้ป่าชายเลนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการป่าชุมชนจะมีบทลงโทษปรับ 5,000 – 10,000 บาท 2) ห้ามคนต่างหมู่บ้านเข้ามาใช้ประโยชน์ทุกชนิดในป่าชุมชน ส่วนปัญหา อุปสรรค ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับรู้ข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 36.11 สำหรับข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ในด้านการฟื้นฟูป่าชุมชน ให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน รวมถึงผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน หากมีการนำไม้มาใช้ประโยชน์ในสัดส่วนที่มากเกินไปหรือไม่สมดุลกัน และในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการประเมินความเหมาะสมในด้านปริมาณ สัดส่วนที่นำไม้จากป่าชายเลนมาใช้ประโยชน์ และวิเคราะห์ผลที่อาจเกิดขึ้นกับระบบนิเวศป่าชายเลน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และที่สำคัญคือ ขอขอบคุณผู้นำชุมชนหมู่บ้านปายาง ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ และมีส่วนร่วมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ และทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชุติมา สามารถ และเก็ดถวา บุญปรากฏ. 2559. การจัดการดูแลป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านนิคมพัฒนาที่ 1 ตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ 11 (1): 193-235.
- โชติ ถาวร. 2554. องค์กรชุมชนในการจัดการป่าชายเลน อ่าวป่าคลอก จังหวัดภูเก็ต, น. 217-227. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย "มสธ.วิจัย ประจำปี 2554". มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ณัฐติกานต์ ชูสลับ. 2558. การใช้ประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนกรณีศึกษา: ชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- นันทน์นภัส อธิธิชาณูสิทธิ์. 2554. ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนของ ชุมชนบ้านคลองลัด ตำบลบางตะบูนออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดารัตน์ คำล้อม นิติญา สังขนันท์ และนงนภัส สกุลมา. 2560. การใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า ชายเลน กรณีศึกษา: บ้านกลาง ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา, น. 991-998. ใน รายงานการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 56 (สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วีระ เทพกรณ์. 2552. ป่าชายเลน. พิมพ์ครั้งที่ 4. สำนักพิมพ์ปิ่นรู. กรุงเทพฯ.
- สรายุทธ บุญยะเวชชีวิน และรุ่งสุริยา บัวสวัสดิ์. 2554. ป่าชายเลน นิเวศวิทยาและพรรณไม้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์
- สุรศักดิ์ อ้าหมาด. 2560. ผู้ใหญ่บ้านปายาง.สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2560.
- อรณิชชา ประทีป ณ ถลาง. 2557. การใช้ไม้และผลผลิตไม้ป่าชายเลนบ้านสามช่องใต้ จังหวัดพังงา. วารสารการจัดการป่าไม้ 7 (14): 1-11.